Meddelanden från Riksskatteverket
Utg. av Skattenytt, Leksand, tel. 0247-104 30 • Ansv. utgivare: Kammarrättsrådet Hans Bylin
Serie I ang. direkt skatt
Motsvarar Riksskatteverkets författningssamling (RSFS) och Riksskatteverkets förhandsbesked mm (RSV/FB) serie Dt = Direkt skatt – Taxering
Nr 2 1985 – Årg. 15

Riksskatteverkets anvisningar om skattetillägg och förseningsavgift m m;

RSV Dt 1985:10

Utkom från trycket den 13 juni 1985

RSV meddelar med stöd av 3 § instruktionen för RSV (1970:752) följande anvisningar att tillämpas fr o m 1985 års taxering.

1 Inledning

Följande anvisningar m m ersätter de föreskrifter och anvisningar som utfärdades vid 1984 års taxering (RSFS 1984:10, RSV Dt 1984:5). Vissa sakliga ändringar och redigeringar har emellertid gjorts. Dessa har markerats med streck i marginalen. Bl a har ringabeloppet i avsnittet 4.5.8 höjts till 2 000 kr vid inkomsttaxeringen och till 50 000 kr vid förmögenhetstaxeringen.

Reglerna om befrielse från förseningsavgift vid en eller annan dags försening har mönstrats ut och tagits in i författningssamlingen.

2 Skattetillägg

2.1 Grunder för påföring av skattetillägg

Skattetillägg enligt TL påförs om

- skattskyldig i självdeklaration eller annat skriftligt meddelande till ledning för sin taxering lämnat uppgift som befinnes oriktig (116 a § första stycket första meningen)
- skattskyldig skriftligen lämnat oriktig uppgift i mål om sin taxering (116 a § första stycket andra meningen)
- avvikelse skett från deklarationen med stöd av 21 § TL (116 b §)
- inkomst eller förmögenhet uppskattats med stöd av 21 § TL på grund av utebliven självdeklaration (116 c §).

2.2 Förutsättningar för skattetillägg vid oriktig uppgift i taxeringen (116 a § första stycket första meningen)

2.2.1 Deklaration eller annat skriftligt meddelande

En förutsättning för att skattetillägg skall kunna påföras enligt detta lagrum är att den skattskyldige lämnat deklaration eller annat skriftligt

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

meddelande. Skattetillägg kan påföras endast för oriktigt meddelande som den skattskyldige lämnat själv eller genom legal ställföreträdare. Det är endast den skattskyldige som kan påföras skattetillägg.

Skriftligt meddelande som lämnats för skattskyldig som är juridisk person skall anses avlämnat av den juridiska personen, om det inte var uppenbart att uppgiftslämnaren saknat behörighet att företräda den skattskyldige (116 e §).

Meddelandet skall ha lämnats till ledning vid den skattskyldiges taxering. Meddelande som lämnas till myndighet för annat ändamål än taxering omfattas alltså inte av bestämmelsen.

Skattetillägg påförs inte heller den som lämnat oriktig uppgift till beskattningsmyndighet om någon annans ekonomiska förhållanden i t ex kontrolluppgift. Detta beivras i annan ordning.

Som skriftligt meddelande räknas även meddelande som inte undertecknats, t ex inte undertecknad deklaration. (Jfr 2.5 nedan). Ett sådant meddelande kan normalt antas komma från den skattskyldige. Som regel torde det vara ytterst ovanligt att någon lämnar deklarationsuppgift för annan utan dennes vetskap och vilja. Meddelandet måste emellertid innehålla något som ger belägg för att det kommer från den skattskyldige som meddelandet avser. Vid bedömningen av om ett inte undertecknat meddelande kommer från den skattskyldige får sakupplysningarna om de personliga och ekonomiska förhållandena granskas med ledning av tillgängligt kontrollmaterial. Om en sådan granskning visar att flertalet sakuppgifter om den skattskyldige är korrekta, kan meddelandet som regel antas komma från den skattskyldige.

2.2.2 Oriktig uppgift

Den grundläggande förutsättningen för att skattetillägg skall påföras är att den skattskyldige har lämnat oriktig uppgift. Med oriktig uppgift avses även att skattskyldig har underlåtit att lämna en uppgift som är av betydelse för att en riktig taxering skall kunna ske. Den oriktiga uppgiften kan bestå i att en intäkt inte redovisats eller redovisats med för lågt belopp eller att en kostnad redovisats med för högt belopp.

Som oriktig uppgift anses inte yrkande eller värdering som grundar sig på den skattskyldiges subjektiva uppfattning (jfr 116 f § andra stycket och 4.2). Oriktig uppgift föreligger däremot om den skattskyldige lämnar felaktig sakuppgift som skall ligga till grund för bedömningen. Oriktig uppgift föreligger i regel även om en värdering är så felaktig att den på ett missvisande sätt karaktäriserar en förmån eller en avdragspost.

Begreppet oriktig uppgift har utformats med eftertaxeringsrekvisiten som förebild. Detta innebär bl a att en enhetlig gräns mellan oriktig uppgift och oriktigt yrkande är avsedd att gälla i eftertaxerings- och skattetilläggssammanhang.

Vid gränsdragningen mellan vad som utgör oriktig uppgift och yrkande kan i regel ledning hämtas från förarbetena till bestämmelserna om eftertaxering och den rättspraxis som utbildats vid tillämpningen härav.

Skattetillägg utgår sålunda inte om ett yrkande redovisats öppet. Detta

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

innebär att skattetillägg inte påförs om fråga är om en uppgiven avdragspost är avdragsgill eller inte. Yrkandet måste framgå av deklarationen eller annan handling, som den skattskyldige lämnat. För att ett yrkande skall anses öppet redovisat krävs i princip att yrkandet kan bedömas på grundval av lämnade uppgifter eller andra omständigheter. Till öppet yrkande hänförs inte sådant yrkande som är dolt i underlaget för deklarationen t ex i bokföringen. I de fall där redovisningen i deklarationsformuläret är summarisk, såsom för rörelseidkare, är det därför av betydelse att tveksamma frågor redovisas öppet.

Vad som utgör oriktig uppgift bör ses mot bakgrunden av stadgandet i 31 § 1 mom TL. Enligt detta lagrum bör den skattskyldige, utöver vad deklarationsformuläret föranleder, meddela de upplysningar till ledning för egen taxering som kan vara av betydelse för att åsätta en riktig taxering.

Till ledning för bedömningen av om oriktig uppgift eller oriktigt yrkande föreligger anges här följande exempel.

Har skattskyldig underlåtit att redovisa t ex åtnjutna naturaförmåner i sin deklaration har han lämnat oriktig uppgift, eftersom han förtigit ett sakförhållande. Har han redovisat naturaförmånen, men värderat den till för lågt belopp, kan han i regel inte anses ha lämnat oriktig uppgift. Är värderingen så felaktig att den på ett missvisande sätt karaktäriserar förmånen, bör i regel en oriktig uppgift anses föreligga.

Har skattskyldig i fråga om avdrag för bilresor uppgett för högt antal dagar eller för lång körsträcka föreligger oriktig uppgift. Detta gäller även när avdrag för bilkostnader yrkas men färd skett med allmänna kommunikationsmedel.

2.2.3 Bevisvärdering

För att skattetillägg skall kunna påföras gäller det i 116 a § första stycket första meningen angivna villkoret att den skattskyldige lämnat uppgift som befinnes vara oriktig.

Uttrycket ”befinnes” innebär att det skall framgå av omständigheterna att en oriktig uppgift har lämnats. När det gäller utelämnade intäkter torde det i regel inte uppstå problem med bevisningen. I fråga om avdragen kan situationen vara mer komplicerad. Den skattskyldige kan inte påföras skattetillägg enbart på den grunden att han vägrats ett avdrag som han inte kunnat styrka. Detta innebär att man måste hålla isär bedömningen om avdrag är styrkt i taxeringssammanhang från bedömningen om den skattskyldige lämnat oriktig uppgift i skattetilläggssammanhang. I taxeringsfrågan gäller som huvudregel att den skattskyldige har bevisbördan i fråga om yrkade avdrag. Om den skattskyldige inte tillfredsställande visat att han är berättigad till ett yrkat avdrag, vägras avdraget, helt eller delvis, vid taxeringen. För att skattetillägg skall kunna påföras i sådant fall måste det framgå av omständigheterna att en oriktig uppgift har lämnats. Framgår inte detta måste

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

avgiftsbeslutande myndighet kunna visa att oriktig uppgift föreligger innan underrättelse om ifrågasatt beslut om skattetillägg får sändas ut.

Om den skattskyldige visserligen inte visat sig berättigad till ett yrkat avdrag, men vissa omständigheter talar för att han kan ha haft den uppgivna kostnaden bör skattetillägg inte påföras. Myndigheten kan utreda omständigheterna närmare och därigenom få ett bättre underlag för bedömningen av frågan om den skattskyldige lämnat oriktig uppgift eller inte. Föregående års självdeklaration kan innehålla viktiga upplysningar till ledning för bedömningen. I det fall att fråga är om betalning från den skattskyldige till en viss person kan myndigheten utreda om betalningen mottagits. Om det konstateras att betalning faktiskt skett, kan skattetillägg inte påföras. Detta gäller utan hinder av att den skattskyldige kan ha vägrats avdraget vid taxeringen. Frågan om rättelse av taxeringen får sedan prövas i vederbörlig ordning.

Speciella problem föreligger i sådana fall då den skattskyldige inte svarar på förfrågningar. Framför den skattskyldige ett yrkande om avdrag utan att ange något stöd för detta och svarar han inte på förfrågningar från taxeringsnämnden eller beslutsmyndigheten, kan man ofta utgå från att det finns förutsättningar att påföra skattetillägg. Enbart den omständigheten att förfrågningar inte besvarats av den skattskyldige utgör emellertid inte tillräckliga skäl att påföra skattetillägg. Det bör i sådant fall framgå av omständigheterna i övrigt att oriktig uppgift har lämnats för att skattetillägg skall kunna påföras. Beslutande myndighet har bevisbördan i ett fall som detta.

2.2.4 Avvikelse från den skattskyldiges meddelande

Den oriktiga uppgiften skall ha lett till avvikelse från deklarationen eller annat skriftligt meddelande från den skattskyldige.

2.2.5 För lågt skatteuttag

En förutsättning för att skattetillägg skall påföras är att skatteuttaget skulle ha blivit för lågt om den oriktiga uppgiften hade godtagits. Det skall föreligga ett direkt samband mellan den oriktiga uppgiften och det för låga skatteuttaget. Det krävs inte att den oriktiga uppgiften leder till en beloppsmässig ändring av taxeringen. Skatteuttaget påverkas även t ex då personer som uppgett sig inte ha sammanlevt skall taxeras enligt för gifta gällande bestämmelser.

Om den oriktiga uppgiften skulle ha påverkat skatteberäkningen för samtaxerad make eller med den skattskyldige samtaxerat barn skall skattetillägg påföras. Vid avgiftsberäkningen beaktas även den skatt som skulle ha påförts efterlevande make som samtaxeras med skattskyldigs dödsbo.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

2.2.6 Beräkning av undandragen inkomst i visst fall (kvittning)

Den skattskyldige får inom en och samma förvärvskälla kvittningsvis tillgodoräkna sig avdrag på grund av för högt upptagna intäkter eller för lågt beräknade avdrag när det belopp som grundar skattetillägg skall bestämmas. Jfr dock nedan.

Innan kvittning sker skall deklarationen "rätträknas". Härmed avses förutom rättelse av felräkning, sådana åtgärder som taxeringsnämnden skall vidta ex officio, såsom ändring av schablonavdrag av olika slag.

Följande exempel på kvittningsrätten kan anges.

Den skattskyldige har angett nettointäkten av viss förvärvskälla till 50 000 kr. Det konstateras vid granskning att 10 000 kr utelämnats. Den skattskyldige har enligt vad som framgår av deklarationen dessutom räknat fel till sin nackdel med 3 000 kr. Vidare konstateras, att han är berättigad till avdrag i förvärvskällan med ytterligare 5 000 kr. Nettointäkten uppgår efter ändringar till 52 000 kr. Utgångspunkten för beräkning är (50 000 ./. 3 000) 47 000 kr. Den oriktiga uppgiften, 10 000 kr, reduceras med kvittningsposten 5 000 kr. Skattetillägget skall därför beräknas på ett underlag av 5 000 kr.

Om taxeringsnämnden ifrågasätter höjning av taxeringen p g a att en balanspost har blivit upptagen till ett felaktigt belopp får den skattskyldige under vissa förutsättningar vid beräkningen av inkomsten av en förvärvskälla kvitta höjningen mot annan balanspost utan att nytt bokslut upprättas. En felaktigt upptagen balanspost får kvittas även mot en tänkt större avskrivning på en anläggningstillgång. I RSVs anvisningar m m om ändrat bokslut, inventarier av mindre värde m m anges närmare under vilka förutsättningar kvittning får ske. Kvittning tillåts bl a inte om åtgärden skulle kunna medföra att skattetillägg därigenom elimineras.

Anvisningar:

Skattetillägg bör i regel inte påföras i de fall en felaktighet eller underlåtenhet avser en sådan utgående balanspost som avses i p 1 st 3 av anv till 41 § kommunalskattelagen och som den skattskyldige kan disponera över och kvittning kan ske helt eller delvis genom omvärdering av annan sådan utgående balanspost. Avser felaktigheten eller underlåtenheten en ingående balanspost bör skattetillägg normalt kunna elimineras endast genom kvittning av t ex inte upptagna avdragsgilla kostnader. Kvittning av balansposter som hänför sig till olika förvärvskällor bör inte medföra att skattetillägg inte påförs.

Skattetillägg bör emellertid kunna påföras om uppenbart försök till missbruk föreligger. Har den skattskyldige t ex vid taxeringen för tidigare år undgått skattetillägg genom att åberopa ett tidigare inte yrkat avdrag eller utnyttjat kvittningsmöjligheterna mellan balansposter kan missbruk befaras föreligga. Det bör dock i sådant fall krävas att omständigheterna i övrigt visar att missbruk föreligger för att skattetilläggg skall komma ifråga.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

Kvittning påverkar avgiftsberäkningen endast om kvittningsinvändningen beaktas vid taxeringen. Om kvittning yrkas först hos lokal skattemyndighet påverkas inte myndighetens beräkning av skattetillägg för en konstaterad oriktig uppgift. Frågan om kvittningsposten kan godtas får då prövas genom besvär.

2.2.7 Skattetillägg i samband med avsättning för egenavgifter.

Som framgår ovan (2.2.5) skall det föreligga ett direkt samband mellan den oriktiga uppgiften och skatteuttaget för att skattetillägg skall kunna påföras. Skattetilläggsgrundande belopp utgörs i princip av taxeringshöjningen, i förekommande fall reducerad med avdragsgilla kostnader eller schablonavdrag (nettobeloppet).

Anvisningar:
Har oriktig uppgift föranlett taxeringshöjning utan att yrkat avdrag för avsättning för egenavgifter ändrats motsvarar underlaget för skattetillägg taxeringshöjningen. Höjs däremot, på grund av yrkande från den skattskyldige eller genom taxeringsnämndens försorg, avsättningen för egenavgifter beräknas skattetillägget på nettohöjningen.

Har taxering åsatts i avsaknad av självdeklaration motsvaras underlaget för skattetillägg av den åsatta taxeringen.

2.3 Förutsättningar för skattetillägg vid oriktig uppgift i skattemål (116 a § första stycket andra meningen)

Skattetillägg kan påföras om skattskyldig skriftligen har lämnat oriktig uppgift i mål om sin taxering. Bestämmelsen gäller även i mål om eftertaxering (116 s §). Har uppgiften lämnats i annan typ av mål t ex mål om eftergift av särskild avgift kan den inte leda till skattetillägg.

Bestämmelsen omfattar endast skriftliga meddelanden som den skattskyldige riktat till domstolen. Har meddelandet lämnats till taxeringsrevisor eller taxeringsintendent i samband med revision eller eftergranskning kan avgift inte påföras. Meddelandet kan i sådant fall inte anses riktat till domstolen.

Det saknar betydelse i vilken typ av handling uppgiften lämnats. Den oriktiga uppgiften kan ha lämnats t ex i besvärsskrift, genmäle eller annat svaromål.

Om den skattskyldige har lämnat oriktig uppgift i deklarationen och vidhåller denna uppgift i meddelande till domstolen, kan skattetillägg bli aktuellt endast för uppgiften i deklarationen.

Den skattskyldige kan i en fråga ha lämnat motstridiga uppgifter i mål om taxering. Om en av uppgifterna är riktig får frågan om skattetillägg bedömas mot bakgrunden av bestämmelsen om frivillig rättelse i 116 f § tredje stycket.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

Bestämmelsen gäller även för det fall att den oriktiga uppgiften inte har prövats i taxeringsmålet. Att uppgiften inte prövats kan bero på att den skattskyldige återkallat sin talan utan att frivillig rättelse kan anses föreligga eller att besvären anförts för sent.

2.4 Förutsättningar för skattetillägg vid skönsmässig höjning (116 b §)

Denna paragraf anger villkoren för skattetillägg vid skönsmässig höjning i de fall deklaration lämnats. Om en skattskyldigs inkomst av viss förvärvskälla till följd av brister i deklarationen eller bristfälligt underlag för sådan inte kan tillförlitligen beräknas, utan måste uppskattas med stöd av 21 § TL, skall skattetillägg påföras. Till skönsmässig höjning enligt detta lagrum hänförs de fall då inkomst av förvärvskälla i brist på utredning uppskattas enligt 21 § TL. För att kunna räknas till skönsmässig höjning skall hela förvärvskällan ha uppskattats. Det räcker således inte med att samtliga intäkter eller kostnader uppskattats.

Beslutsmyndigheten skall undanta rättelse av oriktig uppgift, som kan föranleda skattetillägg, när avgiften på det skönsmässiga påslaget beräknas. För den oriktiga uppgiften beräknas skattetillägg enligt punkt 3.1 eller 3.2 nedan. I beslutet skall därför klart anges vilket belopp som avser konstaterade oriktiga uppgifter och vilket belopp som avser skönsmässigt påslag. För att den avsedda uppdelningen skall kunna ske är det viktigt att taxeringsnämnden i sitt beslut anger i vad mån oriktiga uppgifter ingår i en skönshöjning.

2.5 Förutsättningar för skattetillägg vid skönstaxering i avsaknad av deklaration (116 c §)

Förutsättningarna för att skattetillägg skall kunna påföras enligt denna grund är att inkomst eller förmögenhet har uppskattats utan ledning av självdeklaration eller annat skriftligt meddelande samt att anmaning att deklarera har sänts ut till den skattskyldige. Har taxeringsnämnden underlåtit att sända ut anmaning, kan villkoret uppfyllas senare genom att taxeringsintendenten utfärdar anmaning. Det krävs dock inte att den skattskyldige har tagit del av anmaningen för att skattetillägg skall kunna påföras.

Det är av stor vikt att anmaningen uppfyller de krav som 52 § TL ställer på innehållet i formellt avseende. Brister i sådant hänseende kan medföra att skattetillägg inte kan påföras.

Till den del uppskattningen innefattar rättelse av oriktig uppgift från den skattskyldige påförs skattetillägg enligt 116 a §.

Har den skattskyldige t ex lämnat en inte undertecknad deklaration skall rättelse av oriktiga uppgifter i meddelandet alltså föranleda att

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

skattetillägg påförs enligt 116 a §. Taxering som sker på grundval av en inte undertecknad deklaration räknas emellertid som en skönstaxering. För att skattetillägg därvid skall kunna påföras krävs enligt 116 c § att anmaning sänts ut. Även detta krav måste vara uppfyllt för att skattetillägg skall kunna påföras i ett fall som det ovan angivna. Till den del taxeringsnämnden frångår meddelandet och uppskattar inkomsten med stöd av 21 § TL skall skattetillägg påföras enligt 116 c §.

3 Grunder för beräkning av skattetillägg

3.1 Beräkning av skattetillägg vid oriktig uppgift (116 a § andra stycket)

Skattetillägg påförs i normalfallet med 40 % av den inkomst- eller förmögenhetsskatt som skulle ha undandragits om den oriktiga uppgiften hade godtagits.

Vid beräkning av underlag för skattetillägg beaktas även den skatt som skulle ha debiterats make eller barn, som sambeskattas med den skattskyldige. I det fall att skattskyldigs dödsbo samtaxeras med efterlevande make skall underlaget för skattetillägg beräknas enligt de grunder som nu har angetts.

Såsom angetts under 2.2.5 skall det föreligga ett direkt samband mellan den oriktiga uppgiften och skatteuttaget. Har t ex gift skattskyldig som inkomst av kapital redovisat totalt 150 kr mot rätteligen 1 200 kr påförs honom inte skattetillägg eftersom han skall tillgodoföras extra avdrag med 1 600 kr. Skulle i nämnda exempel kapitalinkomsten uppgå till 4 000 kr påförs honom skattetillägg. Tillägget beräknas dock på ett underlag av 2 400 kr (4 000 ./. 1 600). I exemplet har förutsatts att den skattskyldiges make inte haft inkomst av kapital.

Om tillägget av en utelämnad intäktspost medför rätt till högre förvärvsavdrag skall till grund för beräkning av skattetillägget läggas nettobeloppet, dvs skillnaden mellan den utelämnade intäkten och det härpå belöpande förvärvsavdraget utgör underlaget för skattetillägg.

Den skattskyldige undgår tillägg för oriktig uppgift om han, trots att oriktig uppgift konstaterats, åsatts så låg taxering, att beskattningsbar inkomst inte uppkommer. Felaktigheten har då inte påverkat skatteuttaget och tillägg skall därför inte utgå.

När det gäller makar skall hänsyn tas till bådas skatt för inkomst och förmögenhet. Förhållandet kan vara det att den ene maken redovisar underskott som den andre maken skall tillgodoräknas. Beräkningen av skattetillägget skall därför grundas på den sammanlagda förändringen av makarnas skatt. Motsvarande gäller beräkningen av skattetillägg vid förmögenhetstaxeringen, där omyndiga barns förmögenhet skall beaktas vid föräldrarnas taxering.

Om den ene maken i sin deklaration utelämnar inkomster och samtidigt redovisar underskott som har betydelse för den andre makens taxering resp debitering utgår skattetillägg även om rättelsen av den

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

oriktiga uppgiften inte medför att beskattningsbar inkomst åsätts uppgiftslämnaren. Underlaget för skattetillägg utgör i sådant fall det belopp eller den skatt som skulle ha avräknats från den andre makens taxering resp debitering om den oriktiga uppgiften hade godtagits.

Skulle den oriktiga uppgiften t ex ha påverkat makes skattereduktion (1 800 kr-avdraget) enligt 2 § 4 mom uppbördslagen (UBL) påförs skattetillägg. Den make som lämnat den oriktiga uppgiften skall i sådant fall påföras skattetillägg fastän någon skatt inte debiterats honom. Tillägget beräknas i sådant fall på det belopp som den andre maken skulle ha fått i lägre skatt.

Har 80/85 %-regeln tillämpats vid uträkning av skatt efter taxeringsnämndens rättelse, skall denna regel tillämpas även vid beräkning av skattetillägget.

3.2 Beräkning av skattetillägg vid oriktig uppgift (116 a § tredje stycket)

Enligt detta lagrum skall avgiftsberäkning ske efter 20 % om oriktig uppgift rättats eller kunnat rättas med ledning av kontrollmaterial som normalt är tillgängligt vid taxering. I lagrummet lämnas exempel på sådant material.

Det kontrollmaterial som anges i lagtexten är taxeringsavi, den skattskyldiges självdeklaration för nästföregående beskattningsår samt uppgift som det enligt TL åligger arbetsgivare eller annan att utan anmaning lämna till ledning för annans taxering.

Meddelande från annan taxeringsnämnd omfattas inte av bestämmelsen.

Av det uppräknade kontrollmaterialet torde taxeringsavi och föregående års självdeklaration som regel finnas till hands för taxeringsnämnden. För fel som kunnat rättas med ledning av dessa handlingar tillämpas den lägre procentsatsen även om handlingarna inte varit tillgängliga vid taxeringen.

Skyldigheten för arbetsgivare eller annan att utan anmaning lämna uppgift till ledning för annans taxering regleras i en rad olika bestämmelser i TL.

I fråga om sådant kontrollmaterial som inte tillhör det i lagtexten särskilt angivna blir tillämpningen av bestämmelsen beroende av om materialet kan anses vara normalt tillgängligt vid taxering.

Anvisningar:
För att kontrollmaterial skall anses normalt tillgängligt bör krävas att materialet tas fram årligen. Detta innebär inte, att kontrollmaterialet måste ha använts under ett visst antal år för att kravet på regelbundenhet skall anses uppfyllt. Det avgörande är om syftet med materialet är att kontroll skall ske regelbundet. Redan första året kan ett kontrollmaterial därför vara av kvalificerande art. Vidare bör materialet vara generellt i den mening-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

en att det omfattar alla eller så gott som alla skattskyldiga i landet eller i visst län som haft intäkt, kostnad etc av det slag som kontrollmaterialet avser att ge upplysning om.

Till ledning för tillämpningen kan anges att uppgift om aktieutdelning enligt 43 § TL, som det utdelande bolaget utan särskild anmaning skall lämna in till skattemyndigheterna omfattas av bestämmelsen. Detsamma gäller besked från värdepappercentralen, från svenska förvaltare eller förvaringsbank som avses i aktiefondslagen angående verkställd utdelning, bilregisterutdrag, uppgift om försäljning av fastighet, uppgift om taxeringsvärde och bankuppgift om investeringskonto eller skogskonto.

Till normalt tillgängligt kontrollmaterial bör däremot inte räknas uppgifter som RSV eller viss länsstyrelse på grund av kontrollaktioner ställer till taxeringsnämnds förfogande.

För samtliga de fall som kan grunda avgiftsberäkning enligt den lägre procentsatsen gäller, utom då fråga är om taxeringsavi och självdeklaration för nästföregående år, att uppgiften skall ha kommit in till taxeringsnämnden före taxeringsperiodens slut — dvs senast den 31 oktober — för att kunna beaktas. Saknas sådan kontrolluppgift och kan den skattskyldige inte göra troligt att uppgiften likväl kommit in till taxeringsnämnden påförs skattetillägg med 40 %.

Den oriktiga uppgiften skall ha rättats eller ha kunnat rättas med ledning av det i lagrummet avsedda kontrollmaterialet. Detta innebär att uppgiftens oriktighet klart skall framgå av detta material. Det räcker inte att man på grund av kontrollmaterialet kan misstänka att den lämnade uppgiften är felaktig. Däremot krävs inte att felets omfattning direkt framgår av materialet. Kan man med ledning av tillgängligt bilregisterutdrag konstatera att den skattskyldige har bil, som inte redovisats på förmögenhetsbilagan, kan den lägre procentsatsen tillämpas utan hinder av att bilens värde inte anges på utdraget.

Bedömningen blir densamma om den skattskyldige underlåtit att redovisa bilförmån, trots att det av kontrolluppgift framgår att han åtnjutit sådan förmån. Däremot bör skattetillägg inte beräknas efter den lägre procentsatsen om kontrollmaterialet inte ger någon ledning för att vidta rättelse.

Anvisningar:

I fråga om rättelse med ledning av föregående års självdeklaration skall den oriktiga uppgiften klart framgå vid jämförelse mellan denna deklaration och det aktuella årets. Rättelsemöjligheten bör emellertid inte anses inskränkt till sådana uppgifter som framgår av den skattskyldiges egna meddelanden. Även uppgift som lämnats i avvikelse från deklaration bör kunna beaktas. Uppgiftens oriktighet skall dock klart framgå av avvikelsen. Detta får anses vara fallet om avvikelsen avser rättelse av balansposter.

När det gäller rättelse av andra uppgifter än balansposter kan

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

det ofta inte konstateras enbart med ledning av föregående års självdeklaration att förhållandena är identiska för de båda beskattningsåren. Om det vid en jämförelse med föregående års deklaration kan ifrågasättas om den skattskyldige åtnjutit naturaförmån trots att den inte deklarerats för det aktuella året, måste i regel utredning göras för att klarlägga förhållandet. Visar det sig först efter sådan utredning att oriktig uppgift lämnats kan rättelse inte anses ha skett med ledning av föregående års självdeklaration. Skattetillägget beräknas i sådant fall efter 40 %.

Vid tillämpning av 20 %-regeln skall i övrigt gälla vad som sagts om avgiftsberäkningen i andra stycket 116 a § TL.

3.3 Beräkning av skattetillägg vid skönsmässig höjning (116 b §)

Skattetillägg påförs med 40 % av den skatt som hade undgått debitering om den uppgift som frångåtts hade godtagits. Vid beräkningen skall i övrigt bestämmelserna i 116 a § andra stycket tillämpas. Till den del uppskattningen innefattar rättelse av oriktig uppgift från den skattskyldige skall tillägg utgå enligt bestämmelserna i 116 a §.

Det sistnämnda innnebär att avgiften beräknas efter 20 % om den oriktiga uppgiften kunnat rättas med ledning av sådant kontrollmaterial som anses normalt tillgängligt vid taxering.

Skattetillägget beräknas på den skatt som utgår på skillnaden mellan nettointäkten i förvärvskällan bestämd med stöd av 21 § TL och det belopp deklarationen utvisar efter korrigering. Det innebär att deklarationen först skall rättas med hänsyn till fel som kan hänföras till felräkning. Vidare skall rättelse ske för sådana ändringar som inte grundar skattetillägg. Jfr även vad som anförts om kvittning under 2.2.6.

Exempel
Den skattskyldige har redovisat inkomst i sin deklaration med 35 000 kr. Det föreligger förutsättningar att tillämpa 21 § TL. Taxeringsnämnden som finner att intäkter p g a felräkning angetts 5 000 kr för högt, bestämmer den taxerade inkomsten skönsmässigt till 50 000 kr. Med anledning av detta skall skattetillägg beräknas på skatten på skillnaden mellan 50 000 och 30 000 kr i intäkt.

Hade det i exemplet i stället varit fråga om en avdragspost på 5 000 kr som den skattskyldige i efterhand gjort gällande att han glömt att dra av i samma förvärvskälla skulle avgiftsunderlaget ha reducerats till 15 000 kr (kvittning, jfr 2.2.6).

Till grund för skattetillägg enligt 116 b § skall läggas endast det skönsmässiga påslaget. Därvid tillämpas i övrigt reglerna i 116 a § andra stycket. Till den del höjningen innefattar konstaterade oriktiga uppgifter skall tillägget beräknas enligt 116 a §.

Det sagda kan illustreras med följande exempel.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

En skattskyldig uppger nettointäkt av en förvärvskälla till 50 000 kr. Vid granskning av deklarationen konstateras, att ett avdrag genom oriktig uppgift har tagits upp 4 000 kr för högt och att en balanspost har förts över med felaktigt belopp från nästföregående års deklaration och sänkt nettointäkten med 6 000 kr. Bristfällig bokföring m m ger stöd för skönstaxering. Nettointäkten bestäms därför till 75 000 kr. Skattetillägg avseende ett underlag av 10 000 kr (4 000 + 6 000) skall beräknas enligt 116 a §. Därvid sker avgiftsberäkningen enligt andra stycket (40 %) såvitt avser 4 000 kr och enligt tredje stycket (20 %) såvitt avser 6 000 kr. Till den del taxeringsbeslutet innefattar uppskattning dvs 15 000 kr skall skattetillägg beräknas enligt 116 b § med tillämpning av 116 a § andra stycket.

3.4 Beräkning av skattetillägg vid skönstaxering i avsaknad av deklaration (116 c §)

Skattetillägg påförs med 40 % av den inkomst- eller förmögenhetsskatt som till följd av uppskattningen påförs skattskyldig som, trots att anmaning sänts ut, inte kommer in med självdeklaration. Vid beräkningen skall i övrigt bestämmelserna i 116 a § andra stycket tillämpas. Till den del uppskattningen innefattar rättelse av oriktig uppgift från den skattskyldige skall skattetillägg påföras enligt bestämmelserna i 116 a §.

Till grund för skattetillägg enligt 116 c § skall läggas endast den skönsmässiga delen av taxeringen. Taxeringsuppgifter som den skattskyldige lämnat i skriftligt meddelande, t ex i en inte undertecknad deklaration, skall räknas honom till godo. Ingår i uppskattningen rättelse av oriktig uppgift i sådant meddelande skall skattetillägg utgå enligt 116 a §. Följande exempel kan tjäna som ledning vid tillämpningen.

En skattskyldig har i deklaration som han inte undertecknat tagit upp intäkter i inkomstslaget rörelse med 15 000 kr och yrkat avdrag med 5 000 kr. Han uppger således en nettointäkt på 10 000 kr. Taxeringsnämnden finner avdragen styrkta till endast 2 000 kr. Inkomsten i förvärvskällan bestäms skönsmässigt till 40 000 kr. Skattetillägg enligt 116 c § skall i detta fall beräknas på skatten på ett underlag av 30 000 kr (40 000 ./. 10 000). Om det av omständigheterna framgår att yrkandet beträffande de 3 000 kr för vilka avdrag vägrats, innefattar oriktig uppgift, skall skattetillägg beräknas på detta belopp enligt 116 a §. Skattetillägg enligt 116 c § skall då beräknas på skatten på ett underlag av 27 000 kr (30 000 ./. 3 000) istället för på skatten på ett underlag av 30 000 kr.

För att skattetillägg skall kunna påföras enligt 116 a § med stöd av 116 c § krävs att anmaning sänts ut till den skattskyldige (jfr även 2.5).

Det är alltså av vikt att taxeringsnämnden i sitt beslut om skönsmässig taxering i avsaknad av självdeklaration anger i vad mån uppskattningen innefattar rättelse av oriktig uppgift i skriftligt meddelande från den skattskyldige.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

Skattetillägg som påförts enligt 116 c § skall undanröjas eller nedsättas till 10 % under de förutsättningar som anges i 116 d §. Sådant undanröjande resp nedsättning gäller inte den del av skattetillägget som avser oriktig uppgift, lämnad i skriftligt meddelande, eftersom skattetillägg i sådant fall utgår enligt 116 a §.

3.5 Beräkning av skattetillägg efter skilda procentsatser (116 r §)

Skattetillägg kan komma att påföras efter både 20 och 40 % vid en och samma taxering. I sådant fall skall enligt 116 r § andra stycket det totala skattebelopp som belöper på underlaget för avgiftsberäkningen fördelas efter den andel som underlaget för 20 % resp 40 % utgör av det sammanlagda avgiftsunderlaget.

Exempel
Den skattskyldige har fått sin taxering höjd med 15 000 kr vid både taxering till statlig och kommunal inkomstskatt. Med hänsyn till omständigheterna bör skattetillägg på den skatt som belöper på 5 000 kr utgå efter 20 % och i övrigt efter 40 %. Skatteuttaget på de 15 000 kr utgör sammanlagt 9 000 kr. Skattetillägg skall sålunda utgå med 40 % på

$\frac{10\,000}{15\,000}$ av 9 000 kr och med 20 % på

$\frac{5\,000}{15\,000}$ av 9 000 kr.

Skall skattetillägg samtidigt utgå enligt skilda lagrum och olika procentsatser måste den sammanlagda skattetilläggsgrundande höjningen uppdelas på flera underlag. Det kan alltså samtidigt förekomma skattetillägg enligt 116 a § med 40 % resp 20 % och skattetillägg enligt 116 b § eller 116 c §, dvs tre olika underlag. Uppdelning kan ske antingen genom att varje underlag uträknas för sig eller genom att underlagssumman proportioneras. Skattetilläggsgrundande höjningar kan nämligen inte placeras i någon inbördes turordning. Proportioneringen tillgår så, att nettohöjningen (höjningen efter kvittningar och eventuella schablonavdrag) fördelas efter den andel som resp oriktig uppgift utgör av det sammanlagda beloppet av dessa uppgifter. Metoden framgår av följande exempel.

Exempel
En skattskyldig redovisar nettointäkt av rörelse med 6 000 kr. Taxeringsnämnden höjer med 2 000 kr för oriktig ingående balanspost, med 4 000 kr för utelämnad inkomst, med 5 000 kr för

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

skönsmässigt påslag och avräknar slutligen efter yrkande från den skattskyldige 3 000 kr avseende ett bortglömt avdrag i förvärvskällan. Nettohöjningen blir därvid 8 000 kr. Underlaget för skattetillägg enligt 116 a § (20 %), 116 a § (40 %), och 116 b § (40 %) uträknas på följande sätt.

$$116\text{ a § }20\text{ \%: } \frac{2\,000 \times 8\,000}{11\,000} = 1\,455 \text{ kr}$$

$$116\text{ a § }40\text{ \%: } \frac{4\,000 \times 8\,000}{11\,000} = 2\,909 \text{ kr}$$

$$116\text{ b § }40\text{ \%: } \frac{5\,000 \times 8\,000}{11\,000} = 3\,636 \text{ kr}$$

Summa underlag 8 000 kr

Uträkningen av själva skattetillägget utförs på liknande sätt. Därvid är det emellertid endast de skilda procentsatserna som behöver beaktas. Först beräknas skatten på underlagssumman. Därefter fördelas skatten efter den andel som 20- resp 40-procentsdelarna utgör av den totala underlagssumman.

Om den undandragna skatten i exemplet är 3 500 kr, blir uträkningen av skattetillägget följande.
Skattetillägg med 20 %:

$$20\text{ \% x } \frac{1\,455 \times 3\,500}{8\,000} = 127 \text{ kr}$$

Skattetillägg med 40 %

$$40\text{ \% x } \frac{6\,545 \times 3\,500}{8\,000} = 1\,145 \text{ kr}$$

Summa skattetillägg 1 272 kr

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

Samma proportioneringsmetod skall användas när den slutliga taxerade eller beskattningsbara inkomsten är lägre än det belopp som grundar skattetillägg. I sådana fall är det den totala skatten som skall proportioneras.

3.6 Undanröjande/nedsättning av skattetillägg enligt 116 d §

Bestämmelserna avser skattetillägg som påförts på grund av utebliven deklaration enligt 116 c §. Beslut om skattetillägg enligt 116 c § skall undanröjas om deklaration har kommit in till lokal skattemyndighet, länsstyrelse eller skattedomstol före utgången av februari månad året efter taxeringsåret.

Har den skattskyldige fått del av beslutet först efter taxeringsårets utgång skall beslutet undanröjas om deklarationen kommit in inom två månader från det han fick del av beslutet. Har deklaration som avser fysisk person kommit in efter denna tidpunkt men före utgången av året efter det då beslut om skattetillägg meddelats enligt 116 c § och skall tillägget inte undanröjas skall detta sättas ned till 10 % av det tillägg som annars skulle ha utgått. Detsamma gäller om skattskyldig gör sannolikt att han inte har fått del av skattsedel eller annan handling med uppgift om skattetilläggets storlek inom denna tidsperiod och deklaration kommit in inom två månader från det han fick sådan kännedom.

Skattetillägg som påförts enligt 116 c § kan inte höjas men väl sättas ned om deklaration kommer in. Innehåller den avlämnade deklarationen oriktig uppgift kan skattetillägg påföras enligt 116 a §. Vid skönsmässig höjning kan tillägg även påföras enligt 116 b §.

> *Exempel*
> Skattskyldig fysisk person kommer in med deklaration efter utgången av februari månad året efter taxeringsåret men före utgången av året efter det år då tillägget beslutades. Enligt 116 d § första stycket kan beslutet om tillägg i sin helhet inte undanröjas utan beslutet kvarstår i princip. Skatterätten skall då sätta ned tillägget till 10 % av det skattetillägg som skall påföras enligt 116 c §. Om taxeringarna på grund av den inkomna deklarationen sätts ned skall enligt 116 p § andra stycket därav föranledd ändring av avgift beslutas. Skattetillägget skall således omräknas på grundval av den ändrade taxeringen. Härefter får med stöd av jämkningsregeln i 116 d § skattetillägget beräknas till 10 % av det omräknade tillägget.

Ändras exemplet på så sätt att taxeringarna blir oförändrade eller bestäms till högre belopp i enlighet med deklarationen kan skattetillägget varken höjas eller nedsättas utan endast jämkas till 10 % av det skattetillägg som påförs enligt 116 c §.

Även skattetillägg som upptagits på skattsedeln på tillkommande skatt kan reduceras. Detta blir fallet när t ex påfört skattetillägg har höjts genom beslut av skatterätt.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

4 När skattetillägg inte skall påföras

Intäkter skall redovisas till fulla belopp och avdrag motsvaras av verkliga kostnader av det slag som har angetts av den skattskyldige. Den som åsidosätter dessa krav på sanningsplikt skall i princip påföras skattetillägg. Felaktighet som kan hänföras till uppenbar felräkning eller missskrivning som framgår av deklarationen eller avser yrkande och värdering medför dock inte att skattetillägg påförs. Har uppgift rättats frivilligt påförs inte skattetillägg.

Skattetillägg påförs inte heller om det föreligger omständigheter som utgör grund för eftergift.

4.1 Felräkning eller misskrivning (116 f §)

Skattetillägg påförs inte i samband med rättelse av felräkning eller misskrivning som uppenbart framgår av deklaration eller annat skriftligt meddelande från den skattskyldige. Bestämmelsen täcker även uppenbar felräkning och misskrivning i handling som lämnas i taxeringsmål. Felsummering och liknande som skett i det material som ligger till grund för meddelandet hänförs i princip till oriktig uppgift. Till oriktig uppgift hänförs även felaktig överföring från deklarationsunderlag. En felaktighet får anses som uppenbar om den med hänsyn till övrig av den skattskyldige lämnad information är så framträdande att den som granskar uppgiften med normal noggrannhet inte kan undgå att upptäcka felaktigheten. Den omständigheten att den korrekta uppgiften framgår av kontrolluppgift, taxeringsavi eller annat kontrollmaterial som normalt finns tillgängligt vid granskningen medför inte att den felaktiga uppgiften anses som uppenbar felräkning eller misskrivning. (Jfr bestämmelserna i 116 a § tredje stycket TL om avgiftsberäkning efter 20 %).

4.2 Yrkande och värdering (116 f §)

Skattetillägg skall inte utgå vid avvikelse som avser bedömning av yrkande, såvitt avvikelsen inte gäller uppgift i sak. Som oriktig uppgift anses inte yrkande och värdering. Oriktig uppgift föreligger däremot om den skattskyldige lämnat felaktig sakuppgift som skall ligga till grund för bedömningen.

För bedömningen av vad som utgör oriktig uppgift hänvisas till 2.2.

4.3 Frivillig rättelse (116 f §)

Frivillig rättelse kan förekomma endast när det gäller oriktig uppgift i deklaration eller annat skriftligt meddelande. Någon generell regel kan inte anges när frivillig rättelse skall anses föreligga, utan frågan får avgöras från fall till fall. En frivillig rättelse behöver inte göras av den

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

skattskyldige personligen. Det kan även ske genom ombud. Frivillig rättelse bör göras skriftligen men kan också ske muntligen.

Har myndigheten begärt upplysningar av den skattskyldige med anknytning till den oriktiga uppgiften kan därefter anmäld rättelse inte anses som frivillig. Har skattskyldig blivit tillfrågad i ett avseende (A) och svarar han på detta samtidigt som han lämnar rättelse i ett annat avseende (B) får i regel frivillig rättelse anses föreligga vad avser B om något samband mellan A och B inte föreligger. Rättelse som sker efter det att skattskyldig fått kännedom om att myndighet ämnar vidta t ex bankkontroll eller taxeringsrevision kan i regel inte anses vara frivillig. Enbart den omständigheten att myndighet beslutat om kontrollaktion, som riktar sig mot samtliga skattskyldiga inom en viss region, innebär inte att skattskyldig inom regionen är betagen möjligheten till frivillig rättelse.

4.4 Undantag för dödsbo i visst fall (116 i §)

Har den skattskyldige avlidit innan myndigheten fattat beslut om särskild avgift får avgift inte påföras för uppgift som lämnats av honom. Skulle avgift ändå ha påförts och dödsboet försuttit den ordinarie besvärstiden föreligger rätt att anföra besvär i särskild ordning med stöd av 116 o §.

4.5 Eftergiftsgrunder (116 h §)

Skattetillägg får helt efterges om felaktigheten eller underlåtenheten kan antas ha sådant samband med den skattskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller därmed jämförligt förhållande att den kan anses ursäktlig. Detsamma gäller om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig med hänsyn till den oriktiga uppgiftens beskaffenhet eller annan särskild omständighet.

Skattetillägg kan efterges även i fall då det belopp som kunde ha undandragits genom felaktigheten eller underlåtenheten är att anse som ringa.

Eftergiftsgrunderna är tillämpliga på de olika slagen av skattetillägg. Eftergift kan sålunda medges även för skattetillägg som påförts på grund av skönstaxering.

4.5.1 Utredningsansvaret

Huvudregeln bör vara att den skattskyldige själv får anföra de omständigheter som i hans fall kan föreligga för eftergift. Från denna princip gäller enligt 116 p § det viktiga undantaget, att eftergiftsbestämmelserna skall beaktas även om yrkande om eftergift inte framställts i den mån det föranleds av innehållet i tillgängligt material eller förhållanden som på annat sätt är kända för myndigheten.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

Skyldigheten att beakta eftergiftsreglerna ex officio är alltså begränsad till de fall då frågan om eftergift har aktualiserats av vad som har förekommit i ärende hos lokal skattemyndighet eller mål hos domstol om särskild avgift.

Uppgift som har betydelse för bedömningen av eftergiftsgrunden ålder framgår av deklaration, kontrolluppgift för anställd och taxeringsavi. Frågan om eftergift på annan grund aktualiseras oftast genom att den skattskyldige har tagit kontakt med taxeringsmyndigheterna. I vissa fall kan den skattskyldiges bristande erfarenhet utläsas redan av deklarationshandlingarna. Det torde vidare i många fall vara möjligt att bilda sig en uppfattning om huruvida felaktigheten är ursäktlig med hänsyn till den oriktiga uppgiftens beskaffenhet. Av handlingarna i ärendet kan framgå omständigheter som tyder på att den skattskyldige lider av sjukdom eller handikapp. När det finns grund att anta att viss eftergiftsgrund föreligger, skall beslutsfattaren höra med den skattskyldige om ytterligare upplysning kan lämnas för bedömningen av frågan om eftergift.

4.5.2 Tillämpningen av eftergiftsgrunderna

Eftergiftsreglerna är avsedda att förhindra att bl a en ursäktlig ovetskap eller missuppfattning om innehållet i en skatteregel föranleder skattetillägg. De skall också förhindra att skattetillägg påförs för andra ursäktliga felaktigheter. Bristande noggrannhet vid fullgörande av deklarationsskyldigheten kan dock inte principiellt medföra frihet från sanktion.

Vid den praktiska tillämpningen av eftergiftsgrunderna är det nödvändigt att använda vissa presumtioner. Det förhållandet att RSV för vissa fall ställt upp schablonregler för eftergift får emellertid inte leda till att eftergift genomgående vägras i fall som inte täcks av schablonreglerna.

Den omständigheten att det finns regler om en i princip generell befrielse för t ex förstagångsdeklaranter och pensionärer får alltså inte uppfattas så att bristande erfarenhet och ålder aldrig kan åberopas som grund för eftergift av den som deklarerar för andra gången resp inte uppnått pensionsåldern.

Gäller det fall som tangerar de generella eftergiftsfallen bör grunderna för eftergift tolkas generöst. Myndigheten skall på grundval av tillgängligt material noggrant pröva om förhållandena i det enskilda fallet motiverar eftergift. Detta gäller även om föreskrifterna direkt anger, att den åberopade omständigheten normalt inte bör föranleda eftergift.

Vid bedömningen av om eftergift kan medges bör myndigheten göra en samlad bedömning av samtliga kända omständigheter av betydelse för eftergiftsprövningen. Flera ursäktande omständigheter av mindre tyngd kan tillsammans ha en sådan styrka att eftergift bör ske. För att undvika obilliga konsekvenser bör eftergiftsreglerna tillämpas generöst.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

4.5.3 Ålder

Enligt denna grund får skattetillägg efterges, om felaktigheten eller underlåtenheten kan antas ha samband med den skattskyldiges ålder. Med uttrycket ålder avses såväl hög som låg ålder. Det fordras inte full bevisning om sambandet mellan åldern och felaktigheten. Det räcker att åldern kan antas ha varit orsak till felet. Den som trots hög ålder fortfarande är ekonomiskt aktiv bör i princip ha fullt ansvar för felaktighet vid uppgiftslämnandet.

Skattskyldig som under inkomståret fyllt 65 år eller som uppburit förtidspension bör om särskilda omständigheter inte föreligger utan skriftväxling och särskild prövning befrias från skattetillägg. Som särskild omständighet anses främst att den skattskyldige fortfarande är ekonomiskt aktiv. Har den skattskyldige haft mera betydande inkomster t ex av kapital som han själv förvaltar eller av förvärvsarbete vid sidan av uppburen pension tyder detta på ekonomisk aktivitet. I sådant fall bör den lokala skattemyndigheten söka utreda om förseelsen eller underlåtenheten är av sådan art att skattetillägg — trots den skattskyldiges ålder — bör påföras. Om frågan inte kan utredas av myndigheten, får det ankomma på den skattskyldige att visa att förseelsen eller underlåtenheten har sådant samband med hans ålder att den på grund härav eller av annan anledning kan anses ursäktlig. Ursäktlighet får anses föreligga om det belopp, som vid sidan av pension, undandragits beskattning inte överstigit 10 000 kr. Detta innebär att skattskyldig, som utöver folkpension och/eller annan pension uppburit annan inkomst inte bör påföras skattetillägg om inkomsten uppgått till högst 10 000 kr och avser tiden efter pensioneringstillfället. Överstiger emellertid inkomsten detta belopp, föreligger förutsättning att påföra skattetillägg. Skattetillägg bör i sådant fall bestämmas oberoende av om den felaktiga uppgiften avser förvärvsinkomst eller annan typ av inkomst. Detta innebär att även utelämnad folkpension kan medföra skattetillägg.

4.5.4 Bristande erfarenhet

Eftergiftsgrunden bristande erfarenhet är tillämplig, då den skattskyldiges erfarenhet av skattebestämmelser om viss förvärvskälla är obetydlig. Den tar således hänsyn till den skattskyldiges personliga förhållanden. Det kan t ex vara fråga om skattskyldig som deklarerar för första gången eller som, trots att han tidigare lämnat deklaration, för första gången har upprättat deklarationen själv vid den aktuella taxeringen. Den skattskyl-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

diges bristande erfarenhet kan även bottna i otillräcklig skolunderbyggnad. Ett annat fall då eftergift kan komma ifråga avser skattskyldig som under en längre tid gjort uppehåll i sitt förvärvsarbete. Eftergift kan även bli aktuell om en skattskyldig erhållit ny förvärvskälla och den oriktiga uppgiften är av sådan beskaffenhet att den skattskyldige kan antas sakna kännedom om hur uppgiften bort redovisas. För eftergift i sådant fall bör krävas att förseelsen eller underlåtenheten avser regler som är specifika för förvärvskällan. Underlåtenhet att redovisa t ex realisationsvinst vid försäljning av bostadsrättslägenhet innebär alltså inte automatiskt befrielse för en förstagångsdeklarant.

Omyndig skattskyldig med inkomst eller förmögenhet för vilken deklarationsskyldigheten skall fullgöras av förmyndare bör däremot om den skattskyldiges ålder eller bristande erfarenhet åberopas som ursäkt inte befrias från skattetillägg om det belopp som enligt bestämmelserna i 116 a § TL grundar skattetillägg hänför sig till sådan inkomst eller förmögenhet.

Skattskyldig som har ingen eller ringa kunskap i svenska språket och som vistats kort tid i landet, kan oftast förutsättas ha bristande erfarenhet av att deklarera. Sådan person som vistats kortare tid än tre år i Sverige kan därför utan skriftväxling i allmänhet befrias från skattetillägg. Framgår det emellertid av taxeringsmaterialet att skäl för eftergift föreligger även efter treårsperioden skall myndigheten beakta dessa omständigheter ex officio. Myndigheten skall då, eventuellt efter ytterligare utredning, efterge skattetillägg.

4.5.5 Sjukdom

Såväl fysiskt som psykiskt sjukdomstillstånd hos den skattskyldige kan medföra eftergift av skattetillägg om sjukdomen kan antas ha menligt påverkat dennes förmåga att lämna en korrekt deklaration. Sjukdomen som sådan utgör inte grund för eftergift utan det skall föreligga ett samband mellan sjukdomen och förseelsen eller underlåtenheten. Läkarintyg eller intyg från försäkringskassa bör dock infordras endast om det anses erforderligt för bedömningen. Även sjukdom hos deklarationsmedhjälpare kan medföra eftergift. Vid bedömningen av ursäktligheten i sådant fall bör särskild vikt fästas vid om den skattskyldige har varit beroende av medhjälparen för att kunna fullgöra sin deklarationsskyldighet på ett riktigt sätt.

Denna eftergiftsgrund kan tillämpas även för juridiska personer om sjukdom föreligger hos firmatecknare och deklarationsskyldigheten inte kunnat fullgöras av annan behörig firmatecknare.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

Eftergift kan också medges vid förhållanden som anses jämförbara med ålder, sjukdom och bristande erfarenhet. Härmed avses inträffade yttre omständigheter som erfarenhetsmässigt brukar påverka en persons handlingsförmåga, t ex skilsmässa, nära anförvants sjukdom eller dödsfall.

Eftergift bör därför medges om den inträffade omständigheten kan antas ha menligt påverkat den skattskyldiges förmåga att lämna korrekta uppgifter.

4.5.7 Den oriktiga uppgiftens beskaffenhet eller annan särskild omständighet

Eftergiftsgrunden "den oriktiga uppgiftens beskaffenhet" är av objektiv natur och främst avsedd att möjliggöra eftergift i de fall den skattskyldige haft att bedöma en svår skatterättslig fråga. Eftergiftsgrunden kan således bli tillämplig när lagstiftaren eller praxis inte har gett klart besked om gällande rätt i den fråga som uppgiften avser. Detsamma gäller när nya materiella beskattningsregler nyligen har tillkommit eller när regler ändrats eller när tillämpade regler ändrats genom praxis.

Frågan beträffande "den oriktiga uppgiftens beskaffenhet" kan också vara ovanlig i beskattningssammanhang även för den som har god kännedom om beskattningsfrågor. I sådant fall kan ursäktlighet anses föreligga oberoende av den skattskyldiges särskilda situation.

Bestämmelsen ger även utrymme för att beakta subjektiva omständigheter. Oriktig uppgift kan t ex ha lämnats därför att den skattskyldige, hans företrädare eller anställd hos den skattskyldige funnit en fråga svårbedömd och därför förfarit felaktigt vid uppgiftslämnande. I dessa fall kan det också bli aktuellt att tillämpa eftergiftsgrunden "bristande erfarenhet".

Enligt dubbelbeskattningsavtal skall Sverige när den andra staten tillerkänns beskattningsrätt till en viss inkomst och förmögenhet ofta undanröja dubbelbeskattningen genom att sätta ner den svenska skatten på grund av avräkning av den utländska skatten. Den skattskyldige skall emellertid i Sverige taxeras i vanlig ordning för inkomsten. I sådana situationer bör under vissa omständigheter skattetillägg kunna underlåtas. Sådana omständigheter kan t ex föreligga om en skattskyldig underlåtit att i Sverige deklarera en inkomst därför att han i den andra staten uppgivit inkomsten och även där beskattats för den samt om den utländska skatten och eventuella sociala avgifter som påförts den skattskyldige med anledning av inkomsten beloppsmässigt är någorlunda jämförliga med den svenska skatten.

Vad gäller eftergiftsgrunden "annan särskild omständighet"

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

bör denna kunna tillämpas, när det visserligen föreligger en oriktig uppgift men denna särskilt har markerats av den skattskyldige. Den skattskyldige kan t ex ha haft svårigheter att avgöra om en lämnad uppgift varit helt riktig och försökt fästa myndighetens uppmärksamhet på detta förhållande genom att uttala sin osäkerhet om uppgiftens riktighet.

4.5.8 Ringa belopp

Överstiger inte det belopp som till följd av felaktighet eller underlåtenhet kunde ha undandragits vid inkomsttaxeringen 2 000 kr bör i regel skattetillägg inte påföras. Vidare bör skattskyldig inte påföras skattetillägg om undandragen inkomst skulle något överstiga detta belopp men inte 1 % av den statligt taxerade inkomsten. Denna regel tillämpas inte om det undanhållna beloppet överstiger 10 000 kr.

Vid förmögenhetstaxeringen bör som ringa belopp anses förmögenhet som — utöver skattefritt belopp — inte överstiger 50 000 kr.

5 Administrativa avgifter — skattebrott

Det administrativa sanktionssystemet är avsett att förbättra deklarationsmoralen. Systemet innebär att den skattskyldige vid mindre allvarliga förseelser undgår polisutredning, åtal och inställelse inför allmän domstol och att de allmänna domstolarna avlastas arbete med mindre grova fall av överträdelser mot skatteförfattningarna.

Det förhållandet att den skattskyldige påförts skattetillägg eller förseningsavgift utesluter emellertid inte att han kan ställas till ansvar inför allmän domstol för brott mot skattebrottslagen. Skattetillägg kan nämligen påföras vid förseelse som samtidigt kan medföra straff enligt skattebrottslagen. Detta gäller vid allvarligare överträdelser mot skatteförfattningarna.

6 Förseningsavgift

6.1 Grunder för påföring av förseningsavgift

6.1.1 Enkel förseningsavgift (116 g § första stycket)

Den som skall lämna självdeklaration utan anmaning påförs enkel förseningsavgift om han
— underlåtit att lämna självdeklaration eller

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

— lämnat självdeklaration först efter utgången av den i 34 § 1 mom TL föreskrivna tiden eller
— lämnat självdeklaration efter utgången av den med stöd av 34 § 2 mom TL föreskrivna tiden.

Självdeklaration, som skall avges utan anmaning, skall normalt lämnas senast den 15 februari under taxeringsåret. Den som varit bokföringsskyldig har anstånd med att lämna självdeklaration till den 31 mars. Förutsättningen härför är att räkenskapsåret gått till ända senare än den 31 augusti året före taxeringsåret.

Har deklaration lämnats senast kl 24.00 den dag som satts ut i anmaning eller beslut om anstånd anses den ha kommit in i rätt tid. Detta förhållande måste beaktas när myndigheten ankomststämplar handlingar m m.

6.1.2 Dubbel förseningsavgift (116 g § andra och tredje styckena)

Dubbel förseningsavgift påförs
— den som trots anmaning underlåtit att lämna självdeklaration inom i anmaning föreskriven tid eller
— den som inte inom i anmaning föreskriven tid undertecknar deklarationshandling som han lämnat i rätt tid.

Anmaning att lämna självdeklaration eller att fullständiga i rätt tid avlämnad deklarationshandling med underskrift skall göras skriftligen. Det är av stor vikt att anmaningen uppfyller de formella kraven på innehållet (52 § TL). Brister i sådant hänseende kan medföra att enbart enkel förseningsavgift kan påföras.

En förutsättning för att dubbel förseningsavgift skall kunna påföras är att anmaningen har delgetts den skattskyldige. Det är därför av vikt att myndigheten tar reda på den skattskyldiges aktuella adress för att anmaningen skall kunna skickas dit. Den skattskyldige bör som regel tillställas anmaningen i rekommenderat brev med mottagningsbevis.

I anmaningen skall anges när deklarationen senast skall lämnas eller deklarationshandling undertecknas. Har t ex i anmaning angetts att deklaration skall vara inkommen "senast inom fjorton dagar efter mottagandet av anmaningen" skall mottagningsdagen inte räknas in i denna tidsfrist. Detta innebär att fristens längd beräknas från och med dagen efter mottagningsdagen.

I 47 § TL föreskrivs att deklarationsskyldigheten i vissa fall skall fullgöras av annan än den skattskyldige. Myndigheten bör därför iaktta att anmaningen i dessa fall sänds till den deklarationsskyldige och inte till den skattskyldige.

6.2 Grunder för beräkning av förseningsavgift

6.2.1 Enkel förseningsavgift

Enkel förseningsavgift påförs annan skattskyldig än aktiebolag med 1 % av den skattskyldiges högsta beskattningsbara inkomst vid taxering för

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

inkomst i kommunen. Underlaget för förseningsavgiften skall vara den högsta av de beskattningsbara inkomster som ligger till grund för den statliga resp den kommunala beskattningen.

Enkel förseningsavgift påförs annan skattskyldig än aktiebolag med 0,3 % av den vid taxeringen fastställda skattepliktiga förmögenheten i den mån den överstiger skattefritt belopp som tillkommer den skattskyldige vid förmögenhetsbeskattningen. Detta innebär att förseningsavgiften för ensamstående, som inte sambeskattas med annan, beräknas på beskattningsbar förmögenhet minus 400 000 kr. För sambeskattade beräknas förseningsavgiften på beskattningsbar förmögenhet minus 400 000 kr, proportionerad i förhållande till den skattepliktiga förmögenheten och den totala förmögenheten för de sambeskattade.

Enkel förseningsavgift påförs annan än aktiebolag med högst 300 kr vid en och samma taxering.

Aktiebolag påförs enkel förseningsavgift med 500 kr.

6.2.2 Dubbel förseningsavgift

Dubbel förseningsavgift påförs annan än aktiebolag med lägst 100 kr och högst 600 kr. Aktiebolag påförs dubbel förseningsavgift med 1 000 kr.

6.2.3 Undantag för dödsbo i visst fall (116 i §)

Förseningsavgift får inte påföras sedan den skattskyldige avlidit.

6.2.4 Kombination av skattetillägg och förseningsavgift

Förseningsavgift som inte uppgår till minst 100 kr skall i princip inte påföras. Om skattetillägg och förseningsavgift vid en och samma taxering tillsammans uppgår till minst 100 kr skall emellertid avgift påföras (116 r §).

6.3 Eftergiftsgrunder (116 h §)

Förseningsavgift får efterges helt. Fråga om eftergift av förseningsavgift bör bedömas efter förhållandena den dag, då deklarationen rätteligen skulle ha avlämnats.

Anvisningar:

Enligt förarbetena skall en eller annan dags försening inte leda till att förseningsavgift påförs. (Se RSVs författningssamling). Denna tidsfrist gäller emellertid inte när deklaration kommer in efter tidpunkt som satts ut i anmaning eller beslut om anstånd.

Skattskyldig kan efter ansökan medges anstånd med att läm-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

na självdeklaration (34 § 2 mom TL). RSV har meddelat anvisningar om anstånd (RSV Dt 1980:29). Har gift skattskyldig medgetts anstånd efter ansökan, tillämpas i fråga om påföring av förseningsavgift motsvarande anståndstid beträffande maken och hemmavarande barn under 18 år, även om särskild framställning härom inte gjorts.

Skattskyldig, som inte ansökt om anstånd, skall enligt förarbetena inte påföras förseningsavgift, om skäl att medge anstånd enligt 34 § 2 mom TL kan anses ha förelegat. Vid bedömning av avgiftsfrågan i sådant fall bör även beaktas den anståndstid som normalt skulle medgetts om ansökan gjorts. Har självdeklaration lämnats efter utgången av denna tid bör förseningsavgift påföras.

Självdeklaration skall lämnas till länsstyrelse eller till lokal skattemyndighet. Länsstyrelsen kan medge att deklaration även får lämnas på annat sätt (35 § TL).

Fysisk person, dödsbo och familjestiftelse som skall lämna allmän självdeklaration i hemortskommunen för taxering av inkomst i annan kommun skall påföras förseningsavgift endast i hemortskommunen. Den högsta av den beskattningsbara inkomsten till statlig eller kommunal inkomstskatt utgör härvid underlaget för förseningsavgift.

Annan juridisk person än dödsbo och familjestiftelse, som skall åsättas taxering i flera kommuner inom ett län och som är skyldig lämna allmän självdeklaration i detta län, skall i förekommande fall påföras förseningsavgift endast i hemortskommunen. Föreligger skyldighet att avlämna endast särskild självdeklaration inom ett län påförs förseningsavgift i den kommun i länet, där den högsta beskattningsbara inkomsten tas till beskattning.

Förseningsavgift får efterges om förseningen eller underlåtenheten kan antas ha sådant samband med den skattskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller därmed jämförligt förhållande att den kan anses ursäktlig. Detsamma gäller om förseningen eller underlåtenheten framstår som ursäktlig med hänsyn till någon särskild omständighet, som rör annat än vad som sägs i förra meningen. Ringabeloppsregeln gäller inte förseningsavgift.

Anvisningar:

6.3.1 Ålder

Med ålder avses både hög och låg ålder. Eftergiftsgrunden ålder bör i detta sammanhang tillämpas endast beträffande fall där åldern kan antas ha ett samband med förseningen eller underlåtenheten. För skattskyldig som vid deklarationstidpunkten fyllt 65 år eller uppburit förtidspension kan åldern i regel antas ha haft samband med förseningen eller underlåtenheten. Förseningsavgift bör därför i sådana fall efterges utan skriftväxling och särskild prövning. Framgår det av deklarationsmaterialet

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

eller av vad som förekommit i ärendet att åldern kan ha haft samband med deklarationsförsummelsen även för en person som är några år yngre skall myndigheten utreda om avgift bör påföras.

En ekonomiskt aktiv person bör i princip ansvara fullt ut för deklarationsförsummelse. För innebörden av uttrycket "ekonomiskt aktiv" hänvisas till 4.5.3. Myndigheten bör i fråga om ekonomiskt aktiv person tillämpa samma förfaringssätt vid utredningen som angetts under 4.5.3.

För en skattskyldig som har att lämna deklaration första gången kan åldern antas ha haft samband med förseningen eller underlåtenheten. Eftergiftsgrunden ålder kan i sådant fall sammanfalla med grunden bristande erfarenhet.

6.3.2 Bristande erfarenhet

Eftergiftsgrunden bristande erfarenhet kan tillämpas för eftergift av förseningsavgift då den skattskyldiges erfarenhet av deklarationsförfarandet är obetydligt. Eftergift bör även kunna meddelas invandrare eller annan person som har bristfällig kännedom om det svenska deklarationsförfarandet.

6.3.3 Sjukdom

Med sjukdom förstås både fysisk och psykisk sjukdom hos den skattskyldige som kan antas ha menligt påverkat hans möjligheter att avlämna deklaration inom föreskriven tid. För eftergift fordras att det föreligger ett direkt samband mellan sjukdomen och den skattskyldiges underlåtenhet att lämna deklaration i tid.

Anvisningar:
Sjukdomen skall således ha utgjort hinder för den skattskyldige att fullgöra sin deklarationsskyldighet. Deklarationsskyldig, som på grund av sjukdom inte kunnat lämna deklarationen i rätt tid, bör inte påföras förseningsavgift om deklarationen kommit in inom 14 dagar efter det att sjukdomstillståndet upphört.

Om hänsyn skall tas till deklarationsmedhjälpares sjukdom får bedömas från fall till fall. Vid bedömningen av ursäktligheten beträffande sjukdom hos deklarationsmedhjälpare bör särskild vikt fästas vid om den skattskyldige har varit beroende av viss medhjälpare för att kunna fullgöra sin deklarationsskyldighet. Så får normalt anses vara fallet då deklarationsupprättaren även har hand om den löpande bokföringen.

Denna eftergiftsgrund kan tillämpas även för juridiska personer om sjukdom föreligger hos firmatecknare och deklarationsskyldigheten inte kunnat fullgöras av annan behörig firmatecknare.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

6.3.4 "Därmed jämförligt förhållande"

Till förhållande som är jämförbart med ålder, sjukdom och bristande erfarenhet bör räknas inträffad yttre omständighet som erfarenhetsmässigt brukar påverka en persons handlingsförmåga t ex skilsmässa, närståendes sjukdom eller dödsfall. Kan den inträffade omständigheten antas ha påverkat den skattskyldiges möjlighet att lämna deklaration i rätt tid bör alltså eftergift medges.

6.3.5 Annan särskild omständighet

Anvisningar:
Deklarationer från skattskyldiga i utlandet kommer många gånger in för sent. Om det föreligger särskilda omständigheter som är betingade av utlandsvistelsen, t ex att den deklarationsskyldige inte haft tillgång till deklarationsblanketter i tid eller att postgången fungerat otillfredsställande, kan förseningen anses ursäktlig. Förseningsavgift bör efterges, om det kan antas att förseningen berott på omständigheter över vilka den deklarationsskyldige inte kunnat råda.

7 Beslut om särskild avgift (116 q §)

Beslut om särskild avgift skall innehålla skälen för beslutet, tillämpligt lagrum, den procentsats efter vilken avgiften skall beräknas samt underlaget för beräkningen. I fråga om förseningsavgift skall dessutom avgiften anges siffermässigt i beslutet.

Påförs skattetillägg efter olika grunder skall i beslutet tydligt anges hur tillägget fördelar sig på dem. Detta gäller t ex om skattskyldig påförs skattetillägg dels på grund av oriktig uppgift, dels på grund av skönsmässig höjning.

Dessa anvisningar tillämpas fr o m 1985 års taxering.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

RSV Dt 1985:11

Utkom från trycket den 27 juni 1985

Riksskatteverkets anvisningar m m om beskattning av ersättning för vård i familjehem m m;

Riksskatteverket har med stöd av 3 § förordningen (1970:752) med instruktion för riksskatteverket beslutat meddela följande anvisningar m m för beskattning av ersättning för vård i familjehem m m.

1. Allmänt om familjehem resp hem för vård eller boende

I socialtjänstlagen, SoL (1980:620) och socialtjänstförordningen, SoF (1981:750) har bl a fosterbarnsbegreppet avskaffats och ersatts med vård i familjehem eller hem för vård eller boende (22 § SoL) samt vård i annat enskilt hem (25 § SoL). Till annat enskilt hem hör alla enskilda hem som inte meddelar stadigvarande vård och fostran, t ex jourhem och feriehem. Sistnämnda bestämmelse (25 § SoL) avser dessutom barn som av föräldrarna själva har placerats i annat hem än det egna, s k privatplacerade barn.

Med familjehem avses ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte är sådan att hemmet blir att anse som ett hem för vård eller boende (35 § SoF).

Hem för vård eller boende är det sammanfattande begreppet för socialtjänstens institutioner. Med hem för vård eller boende avses enligt 6 § SoF ett hem inom socialtjänsten, som drivs av landstingskommun eller kommun och som tar emot enskilda för vård, behandling, omvårdnad eller tillsyn i förening med ett boende. Ett hem som har uppgifter motsvarande dem som här angetts eller som inrättats för vård under en begränsad del av dygnet men som drivs av enskild person eller sammanslutning räknas också som hem för vård eller boende om hemmet enligt 69 § SoL har minst fem platser eller, om hemmet har ett mindre antal platser, verksamheten bedrivs yrkesmässigt och är av avgörande betydelse för hemmets tillkomst och bestånd. Yrkesmässighet föreligger enligt förarbetena (prop 1979/80:1 s 574) om huvudmannens (familjens) huvudsakliga försörjning härrör från verksamheten. Bedrivs verksamheten av en sammanslutning av anställd personal talar detta enligt socialstyrelsen för yrkesmässighet. Anskaffar eller avskiljer huvudmannen särskilda lokaler då verksamheten startas, talar detta för att verksamheten är av avgörande betydelse för hemmets tillkomst och bestånd. Om huvudmannen redovisar särskilda lokalkostnader i samband med

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

vårdavgifter, torde detta enligt socialstyrelsens uppfattning även kunna tas som ett tecken på att kravet är uppfyllt. Under denna kategori av hem för vård eller boende faller de s k storfosterhemmen med färre platser än fem, liksom privata s k behandlingsenheter för missbrukare och familjevårdshem under förutsättning att de uppfyller även dessa kriterier.

En enskild person eller sammanslutning som vill inrätta ett hem för vård eller boende skall enligt 69 § SoL söka tillstånd hos länsstyrelsen. I ansökan skall anges vem som skall förestå vården vid hemmet. Även om det i praktiken är fråga om ett delat ansvar, t ex mellan två makar, skall enligt socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS (S) 1982:56) endast en av dem vara föreståndare och formellt ansvarig för vården. Om sökanden är ett bolag, en förening eller en stiftelse skall ansökan innehålla uppgift om vem som får föra talan för bolaget, föreningen eller stiftelsen.

2. Beskattning avseende ersättningar inom familjehemsvården samt redovisning på kontrolluppgift

Kostnadsersättning, som stat och kommun lämnar för vård av person i enskilt familjehem, är inte skattepliktig intäkt — 32 § 3 mom kommunalskattelagen (KL). Avdrag medges inte för kostnader, som kostnadsersättningen är avsedd att täcka, även om kostnaden i något fall skulle överstiga ersättningen.

Av förarbetena till denna lagstiftning (prop 1974:159 s 78) framgår att det ur beskattningssynpunkt är viktigt att kostnadsersättningen beräknas på ett likformigt sätt. En förutsättning för skattefriheten är vidare att kostnadsersättningen grundar sig på centralt fastställda rekommendationer.

Svenska kommunförbundet har efter samråd med riksskatteverket (RSV) utarbetat rekommendationer avseende ekonomiska ersättningar inom familjehemsvården för barn och vuxna (cirk 1984:54). Som högsta omkostnadsersättning för olika åldersgrupper anges i rekommendationen följande belopp uttryckt i procent av basbeloppet:

0 – 6 år	130 % av basbeloppet
7 – 13 år	150 % av basbeloppet
13 – 17 år	170 % av basbeloppet
18 – år	170 % av basbeloppet

Ovanstående beloppsramar innefattar dels schablonmässigt beräknade grundkostnader avseende livsuppehälle och bostad, dels tilläggskostnader såsom läkarvård, tandvård, medicin, glasögon, barntillsyn, fritid och rekreation, arbetsträning, kontakter med föräldrar och myndigheter.

Fickpengar för barn och ungdom upp till 18 år ingår i kostnadsersättningen. Beträffande vuxengruppen utgår fickpengar särskilt.

De schablonmässigt beräknade grundkostnaderna uppgår till följande belopp uttryckt i procent av basbeloppet:

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

	Livsuppehälle	Bostad
0 – 6 år	65 % av basbeloppet	25 % av basbeloppet
7 – 12 år	80 % av basbeloppet	25 % av basbeloppet
13 – 17 år	95 % av basbeloppet	25 % av basbeloppet
18 – år	95 % av basbeloppet	25 % av basbeloppet

(Beloppsramarna överensstämmer med landstingsförbundets rekommendationer om högsta belopp för omkostnadsersättning för vård av psykiskt utvecklingsstörda barn och ungdomar i enskilda familjehem.)

Det av kommunförbundet rekommenderade tillvägagångssättet innebär bl a att ersättningen delas upp på en arvodesdel och en omkostnadsdel. Arvodesdelen är skattepliktig intäkt medan kostnadsersättningen är skattefri.

Anvisningar:
Ersättningen får uppbäras av ene maken eller fördelas mellan makarna på sätt som de själva bestämmer. Familjehemmet bör i samband med placeringen lämna vederbörande myndighet uppgift härom.

Arvodelsdelen redovisas på kontrolluppgift. Kostnadsersättning, som betalas ut enligt centralt fastställda rekommendationer inom ovan angivna gränser, behöver inte redovisas på kontrolluppgift.

Anvisningar:
I de fall sådan ersättning betalas ut med högre belopp än vad som ovan anges redovisas såväl arvodesdelen som hela omkostnadsdelen på kontrolluppgiften. Detta redovisningssätt tillämpas även i de fall ersättningen helt eller delvis utgår efter andra grunder än enligt den av förbundet fastställda rekommendationen.

Taxeringsnämnden bör i dessa fall göra en bedömning av kostnaderna ur skattemässig synpunkt.

Anvisningar:
Ersättning som inte utgår enligt centralt fastställda rekommendationer är i sin helhet skattepliktig. I dessa fall medges avdrag för faktiska kostnader. För att underlätta avdragsberäkningen bör avdrag för kostnader för livsuppehälle och bostad medges med belopp motsvarande den schablonmässigt beräknade grundkostnaden enligt kommunförbundets rekommendationer, såvida den skattskyldige inte kan visa att de faktiska kostnaderna varit högre.

Utbetalande myndigheter bör sörja för att det finns underlag som visar efter vilka principer tilläggskostnaderna beräknats. Underlaget bör utvisa för vilka kostnader ersättning utgått och med vilket belopp. För de schablonmässigt beräknade grundkostnaderna krävs inget sådant underlag.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

Enligt 46 §, 1 st taxeringslagen (TL) har myndighet skyldighet att på begäran för taxeringskontroll tillhandahålla skattemyndigheten de handlingar som behövs för taxering.

RSV vill för de fall kostnaderna kan bli föremål för en skattemässig bedömning också erinra om skyldigheten enligt 20 § TL för den som har att avge deklaration eller annan uppgift till ledning för egen taxering eller uppgift till ledning för annans taxering, att i skälig omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt sörja för att underlag finns för deklarations- eller uppgiftsskyldighetens fullgörande och för kontroll därav. I 31 § TL anges vidare att var och en — utöver vad deklarationsformuläret föranleder — bör meddela de upplysningar till ledning för egen taxering som kan vara av betydelse för att åsätta en riktig taxering. Skattskyldig är enligt samma lagrum även skyldig att efter anmaning förete alla handlingar som behövs för kontroll av deklarationen, såsom kontrakt, kontoutdrag, räkning och kvitto.

Taxeringsnämnden avgör i varje enskilt fall vilken bevisning som krävs för att kunna bedöma kostnaderna. Det torde krävas — i vart fall beträffande de kostnader som överstiger det schablonmässiga grundbeloppet — att tillfredsställande underlag (räkenskaper, anteckningar eller andra handlingar) finns så att taxeringsnämnden ges möjlighet att göra en riktig bedömning av de merkostnader som uppkommit i samband med vården.

Kommunförbundet har i sina rekommendationer angett att kostnader (kontant ersättning, preliminär skatt, arbetsgivareavgift) för avbytare, medhjälpare, elevassistent, vikarie o d bör administreras direkt från vederbörande myndighet och således inte belasta familjehemmet via omkostnadsersättningen.

Frågan om familjehemmet erhållit tillstånd att driva verksamheten som hem för vård eller boende eller ej är inte av avgörande betydelse för beskattningssituationen.

Anvisningar:
Om kostnadsersättningen till familjehem väsentligt överstiger den rekommenderade och det vid taxeringen visar sig att verksamheten är att jämställa med hem för vård eller boende bör inkomster och utgifter redovisas som rörelse i deklarationen. Verksamheten får också anses hänförlig till rörelse om hemmet tar emot fem eller flera barn, ungdomar eller vuxna.

3. Beskattning av inkomst i hem för vård eller boende

Kommunförbundet har inte utfärdat några rekommendationer om ekonomiska ersättningar vad gäller hem för vård eller boende som drivs av enskild person eller sammanslutning. I samband med att länsstyrelsen ger tillstånd att få inrätta sådant hem fastställes en vårdavgift för finansiering av verksamheten.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

Anvisningar:
Ett hem för vård eller boende får anses som en yrkesmässigt bedriven verksamhet som bör redovisas och beskattas som inkomst av rörelse. Detta gäller oavsett under vilken företagsform verksamheten bedrivs. Verksamheten bör anses som särskild förvärvskälla.

Ifråga om uppdelning av inkomsten mellan makar, se RSVs anvisningar om inkomstuppdelning mellan makar och avdrag för ersättning till barn vid beräkning av inkomst av rörelse och jordbruk m m, RSV Dt 1981:1 och 1983:5.

Anvisningarna m m tillämpas fr o m 1986 års taxering.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27

CGS-klient — en ny epok i klientredovisning

— CGS passar nästan alla dagens mikrodatorer —

- **ENKELHET**
- **SÄKERHET**
- **KONTROLL**
- **BÄTTRE RAPPORTER**

CGS 85.04.01 Test AB GRUNDBOKFÖRING

DATUM	840321			RESULTAT	TOTALT	325253.25
VERNR	122	TEXT	FSGSRAPPORT		PERIOD	25352.10
RAD	KONTO			DEBET	KREDIT	MOMS!
1	3011.01	FSG	SOLNA		8100.00	1
2	2410	UTG	MOMS 100%		1900.00	
3	3011.02	FSG	SUNDBYBERG		6075.00	1
4	2410	UTG	MOMS 100%		1425.00	
5	1010	KASSA		17500.00		
VERSUMMA				17500.00	17500.00	
DIFF	0.00			KONTOSALDO	12525.30	

TREVLIGA PRISER:

Exempel: 24.000:—
+ för CGS-klient-system med dator, skrivare och terminal.

Säkerhet och kontroll tack vare att:

- SALDOT syns på senast inslaget konto
- RESULTATET syns alltid på bildskärmen
- TEXT kan anges per konteringsrad!
- VARNINGSSIGNAL ges för "ovanlig trans."
- INGA TAPPADE BELOPP vid strömavbrott o dyl.

Betydande tidsbesparing tack vare:

- INGA belopp med minustecken
- MOMSAUTOMATIK på ing. och utg. moms
- UTJÄMNING av ver-saldo med en tangent
- BACKA MARKÖREN direkt vid felslag till önskad rad, rätta felet

- RYMMER 99 konteringar/verifikat
- KONTOUTDRAG på skärm tar 5—10 sek.
- VÄNTETID på rapporter 5—10 sek.
- RAPPORTKÖ med alla rapporter

Massor av andra finesser:

- AUTOMATISK bokföring, t ex soc. avg.
- 99 kostnadsställen/projekt kan anges
- ÅRSHUVUDBOK, per konto/-intervall
- SKAPA SJÄLV dina rapporter exakt som dina kunder vill ha dem. 99 stycken får plats! Exempel: NYCKELTAL, UPPBÖRDSDEKLARATION, LEDARRAPPORT

- UTRYMMESSNÅL LAGRING. På en diskett lagras upp till 10 företag. På en 10 MB skiva ryms 120—140 företag. Två räkenskapsår ryms på samma skiva.
- KAN BYGGAS UT med hela 32 arbetsplatser!

Mer än bokföring:

I vår version av CGS ingår även program för:

- Skatteplanering
- VDS-kalkyler
- Årsbokslut
- Deklarationsutskrift
- Fakturering

Skicka mer information!

Namn .....

Adress .....

Postadress .....

Telefon .....

DATARATIONALISERING AB

Huvudkontor: Kyrkogatan 9, 199 31 Enköping, Tel. 0171-386 90.

Returneras vid obeställbarh
till utgivaren
SKATTENYTT
Box 5, 793 01 Leksand
som erlägger returportot

5 1 2963
GBG:S UNIVERSITET
RÄTTSVET INST
VASAGATAN 3
411 24 GÖTEBORG

HOGIA KLIENTREDOVISNING

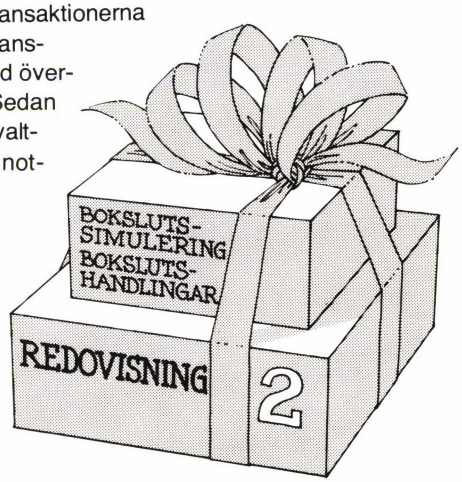
Specialpaket för redovisningsbyråer

HOGIAS PROGRAMVARA FÖR KLIENTREDOVISNING används av 875 redovisningsbyråer över hela landet! Den är därmed den klart dominerande programvaran för sitt ändamål.

En snabb och säker registrering ligger till grund för en fullständig uppsättning rapporter – med bla en momsrapport som innehåller de siffror som behövs för deklarationsblanketten.

Du kan arbeta med resultatuppföljning för olika resultatenheter och/eller varugrupper. Kontospecifikationen eller "minireskontran" ger Dig en uppföljning av tex löner per anställd, bilkostnader per fordon, lån per fastighet.

Du kan arbeta fram årsbokslut vid datorn och sedan få färdiga bokslutshandlingar. Mata in bokslutstransaktionerna och se efter hur de påverkar resultat- och balansräkning. Ändra dem om Du vill. När Du är nöjd överföres de automatiskt till att bli verifikationer. Sedan kan Du ta ut färdiga bokslutshandlingar – förvaltningsberättelse, balans- och resultaträkning, notanteckningar med plats för underskrifter och revisorspåteckning.

Hogia data

Ledande tillverkare av administrativ programvara för smådatorer.

Ängsvägen 7, 444 00 Stenungsund. Tel. 0303-805 10
Albygatan 107 C, 171 54 Solna. Tel. 08-733 91 20
Mäster Johansgatan 6, 211 21 Malmö. Tel. 040-11 14 09

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:27